

Cultuur in Leiderdorp 2012 – 2015

Cultuurnota, maart 2012.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Hoofdstuk 1 – Cultuurbeleid.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Overheid en cultuur	6
Hoofdstuk 2 – Cultuur in Leiderdorp.....	9
2.1 Wat gebeurt er.....	9
2.2 Financiën.....	15
Hoofdstuk 3 – Cultuur en de toekomst	17
3.1 Het Leiderdorpse culturele veld	17
3.2 SWOT	20
Hoofdstuk 4 – Cultuurbeleid 2012 - 2015.....	22
4.1 Ambities voor cultuur	22
4.2 Financiële verantwoording	24

Samenvatting

Voor u ligt de cultuurnota *Cultuur in Leiderdorp 2012 – 2015*. Deze nota vormt de basis voor de ambities van de komende jaren. De cultuurnota vult ook het beleidsgat dat wij in Leiderdorp op cultuur hadden. Vandaar dat wij niet alleen de ambities hebben verwoord, maar onze bestaande inzet voor cultuur in kaart hebben gebracht. Hiermee tonen wij aan dat in Leiderdorp al veel cultuur te vinden is. Nu zetten we in op het verduidelijken van de weg naar cultuur toe.

Hoofdstuk 1 begint met het kader, waar wij het over hebben bij cultuur en cultuurbeleid. Cultuur in de nota is de verzamelterm voor de uitingen van muziek, literatuur, dans, toneel, media, erfgoed en beeldende kunst en de voorzieningen die hier ruimte aan bieden. Dit is in onze gemeente volop aanwezig. Het gemeentelijk cultuurbeleid laat zich vormen vanuit de gedachte dat de gemeente zorg draagt voor de voorzieningen die zij voor de lokale culturele infrastructuur noodzakelijk acht en de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft in het mogelijk maken van deelname aan cultuur voor Leiderdorpers. Het ringenmodel van de VNG geeft weer wat een passend voorzieningenniveau is voor een gemeente van onze grootte.

In Hoofdstuk 2 komt aan de orde hoe in Leiderdorp tot op heden invulling is gegeven aan het cultuurbeleid. Hoewel dit niet eerder in een overkoepelende cultuurnota is vastgelegd, hebben wij niet stilgezeten. Wij kennen in onze gemeente een hoge kwaliteit aan beeldende kunst in de openbare ruimte. De nota *Van Klei Naar Kunst*, waarin het beeldende-kunstbeleid is opgenomen met als voornaamste uitgangspunt de binding van Leiderdorpers met hun omgeving, heeft hiervoor de basis gelegd. Vanuit dit beleidsplan zijn diverse kunstprojecten ontwikkeld, voornamelijk dankzij de inspanningen van de Commissie Kunstzaken. Deze adviescommissie heeft ons gevraagd en ongevraagd van advies voorzien bij

kunstopdrachten en vervolgens vaak ook de projectbegeleiding gedaan.

Via het regionaal samenwerkingsverband Holland Rijnland hebben diverse (boven)lokale projecten voor cultuurparticipatie vorm gekregen. Cultuureducatie op scholen en lokale invulling van regionaal of soms zelfs provinciaalbrede projecten zijn hierdoor uitgevoerd. Er is meegedaan aan de provinciale themajaren waar door en voor Leiderdorpers invulling aan gegeven is. In 2012 vindt in Leiderdorp een viertal projecten plaats wat via de regionale samenwerking mogelijk gemaakt is. Vanaf 2013 stopt de provincie met de ondersteuning van het programma cultuurparticipatie, wat van invloed is op onze lokale mogelijkheden.

Cultuur in Leiderdorp vindt naast bovenstaande gemeentelijke instrumenten voornamelijk zijn weg via de inspanningen van actieve vrijwilligers en culturele organisaties. Met De Sterrentuin hebben wij een locatie in huis die cultuur een extra impuls kan geven. Aandacht voor cultuur is er ook binnen de beleidsterreinen onderwijs, jeugd, het vrijwilligersbeleid, welzijn en het nog te ontwikkelen accommodatiebeleid. Via subsidiëring ondersteunen wij diverse culturele organisaties, met name in de huisvestingslasten, wat betekent dat de organisaties grotendeels zelf in staat zijn te voorzien in hun bestaan en activiteitsaanbod. De kanttekening hierbij is dat ruimte voor doorontwikkeling of het starten van nieuwe initiatieven hiermee niet gewaarborgd is.

Het derde hoofdstuk gaat verder in op de cultuur in Leiderdorp. Aan de hand van een sterke/zwakte-analyse is in kaart gebracht waar wij nu sterk in zijn en waarin niet en waar de mogelijkheden voor het oprapen liggen. Het ringenmodel van de VNG heeft hiervoor het vertrekpunt geboden. De benodigde

informatie hebben wij verzameld via gesprekken met diverse cultuurdragers en een bijeenkomst waarvoor de Leiderdorpse culturele organisaties zijn uitgenodigd. Wij hebben geconstateerd dat wij in Leiderdorp een gemiddeld aanbod aan cultuur hebben, maar dat de bekendheid en zichtbaarheid hiervan versterkt moet worden. De organisaties geven aan dat zij goed in staat zijn hun eigen plannen te trekken, maar hebben hierbij een gemeente nodig die faciliterend optreedt. Kennis over wie er zijn en wie wat doet is een gemis, het samenbrengen van de culturele organisaties in een netwerkstructuur is gewenst.

De beschrijvingen in Hoofdstuk 1 en 2 en de bevindingen in Hoofdstuk 3 zijn de voeding voor de ambities, uiteengezet in het afsluitende hoofdstuk. Wij hebben het ambitieniveau gebaseerd op dat wat er nu is en wat wij daaraan kunnen en willen versterken, uitgaande van de beschikbare capaciteit. Kort en bondig formuleren wij er vijf:

- 1. Zichtbaarheid cultuur in Leiderdorp vergroten*
- 2. Verbeteren van de samenhang in het aanbod*
- 3. Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit*
- 4. Basisaanbod cultuureducatie verzorgen*
- 5. Subsidiëring cultuur waar nodig*

Hoofdstuk 1 – Cultuurbeleid

1.1 Inleiding

In Leiderdorp zijn veel verschillende culturele (amateur) organisaties actief op het gebied van muziek, theater, fotografie, beeldende kunst en meer. Er is, om het in algemene bewoordingen te duiden, voor ieder wat wils. De organisaties draaien grotendeels op vrijwilligers, die op deze manier zinvol bezig zijn met de besteding van hun vrije tijd. Maar niet alleen onder de vlag van een aantal organisaties is in Leiderdorp cultuur te beleven en beoefenen. Buiten op straat en bij verschillende (openbare) gebouwen is beeldende kunst te zien die betekenis geeft aan de (cultuur)geschiedenis van Leiderdorp en die daarnaast de plekken opfleurt en een gezicht geeft.

Aan de hand van de beleidsnota *Van Klei Naar Kunst, beleidsplan beeldende kunst in de openbare ruimte van Leiderdorp 2007-2014* is de afgelopen jaren het Leiderdorpse kunst- en cultuurbeleid vorm gegeven. Er zijn enkele kunstprojecten in de openbare ruimte uitgevoerd en er is samen met andere gemeenten meegedaan aan regionale projecten cultuurparticipatie. Daarnaast ondersteunen wij in het subsidieprogramma diverse culturele organisaties en activiteiten. Hoewel er in Leiderdorp op kunst en cultureel gebied van alles gebeurt, ontbreekt er een duidelijke lijn in beleid. Wij hebben in ons coalitieprogramma de bindende kracht van kunst en cultuur onderschreven. Met deze cultuurnota geven wij uiting aan de wijze waarop wij deze bindende kracht via ons cultuurbeleid kunnen behouden en waar mogelijk versterken. Dit staat of valt met het particuliere initiatief en de inspanningen van vrijwilligers, culturele organisaties en cultuurliefhebbers in Leiderdorp, die al jaren de cultuur in Leiderdorp vormgeven. Deze

nota beschrijft de stand van zaken van de cultuur, waar vervolgens onze ambities voor de komende jaren uit rollen.

Om het cultuurbeleid vorm te geven zetten we in dit eerste hoofdstuk uiteen wat we verstaan onder cultuur. Vervolgens schetsen we de relatie tussen overheid en cultuur met daarin de verschillende rollen van het rijk, de provincie en de gemeente. Hierbij komen de actuele ontwikkelingen aan bod. In het tweede hoofdstuk staat de Leiderdorpse cultuur centraal. Er volgt een beschrijving van hoe het er nu in onze gemeente voor staat en waar eventuele (nieuwe) mogelijkheden liggen. Dit maken we in Hoofdstuk 3 inzichtelijk aan de hand van een sterkte/zwakte-analyse. In Hoofdstuk 4 formuleren we op basis van de voorgaande hoofdstukken de ambities en actiepunten van het Leiderdorpse cultuurbeleid van 2012 tot en met 2015.

Definitie cultuur

De begrippen 'kunst' en 'cultuur' zijn breed te definiëren en worden daarnaast vaak gebruikt om hetzelfde mee aan te duiden. Deze nota heet een cultuurnota, maar daarmee wordt kunst allerminst uitgesloten. Cultuur in deze nota gaat over de uitingen van muziek, literatuur, dans, toneel, media, erfgoed en beeldende kunst. Daarbij behoren de diverse organisaties die ruimte bieden aan en voor de verschillende culturele uitingen, zoals het museum, de bibliotheek, het theater. Hier kunnen mensen zelf een vorm van cultuur beoefenen of als publiek beleven. Kunst is een uitingsvorm van cultuur. Kunstenaars (professionals en amateurs) geven met hun werk uitdrukking aan hun verbeelding en gevoel. In deze nota gebruiken we 'cultuur' als overkoepelende term.

Cultuur en beleid

Bovenstaande definitie geeft aan waar we het met cultuur over hebben, maar dit legt niet uit waarom cultuurbeleid bij de overheid is belegd. Cultuur is een algemeen goed waar mensen naar eigen invulling gebruik van maken. Cultuur is een vorm van zinvolle vrijetijdsbesteding of voor sommigen bron van inkomsten. De waarde van cultuur en de bijdrage die zij levert aan de maatschappij is niet goed in statistische gegevens of geld uit te drukken. De algemene veronderstelling is dat cultuur bijdraagt aan de cognitieve en creatieve ontwikkeling van mensen en sociale cohesie bevordert. Cultuur draagt bij aan de beleving van de leefomgeving, geeft kleur aan een gemeente of een wijk en vergroot de kwaliteit van leven van individuen. Door zelf actief aan cultuur te doen of door de mogelijkheid te hebben in de nabije omgeving cultuur te beleven als toeschouwer, geef je jezelf een plek in je omgeving. Cultuur draagt bij aan geluk, vergelijkbaar met hoe sport dat doet, door sociale ontmoeting en individuele beleving als actief beoefenaar of als publiek. Om al die redenen vinden wij het belangrijk dat cultuur ook in Leiderdorp een plek heeft en behoudt. De accenten die wij daarvoor de komende jaren zullen leggen komen in deze nota aan bod.

1.2 Overheid en cultuur

1.2.1 Rijk, provincie, gemeente

In Nederland is bij cultuurbeleid een historisch gegroeide rolverdeling in verantwoordelijkheden tussen de drie overheidslagen rijk, provincie en gemeente. Het rijk zorgt voor het subsidiëren van grootschalige culturele instellingen en evenementen van landelijke en/of internationale betekenis en de ondersteuning van steunfuncties. Het huidige kabinet bezuinigt fors op de culturele

sector. Door de bezuinigingen op de landelijke basisinfrastructuur zal met ingang van 2013 het aantal culturele instellingen dat rechtstreeks subsidie van het rijk krijgt verminderen.

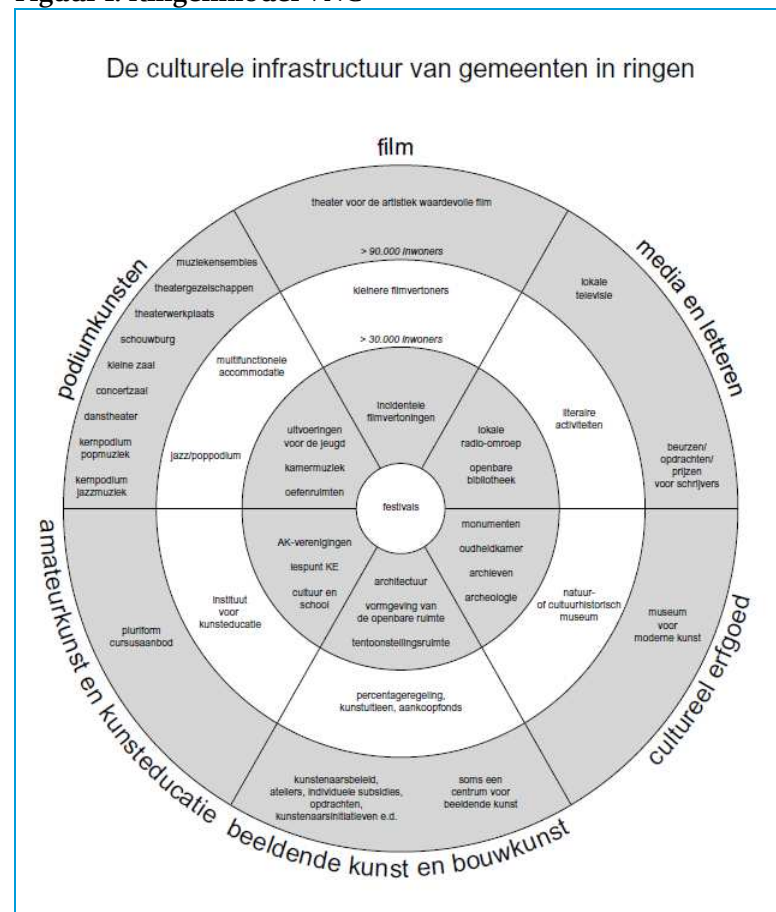
De provincies hebben in het cultuurstelsel de functie van regisseur en dienen te zorgen voor spreiding van cultuur. De afgelopen jaren heeft de provincie Zuid-Holland, in lijn met het landelijke beleid, ingezet op de actieve deelname van inwoners aan cultuur, waar met name de jeugd het speerpunt was. Cultuureducatie, amateurkunst en volkscultuur waren leidend voor het beleid. Voor 2009 t/m 2012 konden de gemeenten in Zuid-Holland bij de provincie subsidie aanvragen in het kader van cultuurparticipatie via de RAS (regionale agenda's samenleving). Hierdoor zijn bovenlokale projecten tot stand gekomen.

De gemeente heeft in de rolverdeling de zorg voor voorzieningen die zij voor de lokale culturele infrastructuur noodzakelijk acht. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om deelname aan cultuur voor alle burgers mogelijk te maken. De eigen beleidsruimte is daarin groot. De gemeenten bepalen zelf hoe groot de ambitie op cultureel gebied is. De gemeente heeft daarbij eigen keuzevrijheid en bepaalt wat wel en wat niet wordt ondersteund: cultuurbeleid is autonoom. Hoe dit in Leiderdorp vormgegeven is en kan worden, staat in deze nota beschreven.

De bezuinigingen op rijksniveau treffen landelijk gesubsidieerde instellingen. Deze instellingen bevinden zich niet in Leiderdorp en het rijksbeleid komt op die manier dus niet direct tot uiting in onze gemeente. De provincie heeft de afgelopen jaren met het programma cultuurparticipatie budget beschikbaar gesteld voor culturele projecten op (boven)lokaal niveau. Leiderdorp heeft hier altijd enthousiast aan meegedaan, door waar mogelijk samenwerking te zoeken in de regio. De provincie Zuid-Holland zet dit programma na 2012 echter niet voort en bouwt de autonome taken rond cultuurparticipatie en -educatie af. Cultuurparticipatie wordt gezien als een gemeentelijke taak en de primaire verantwoordelijkheid

hiervoor ligt bij de gemeenten. Als gevolg van de voorgenomen afbouw van taken op het gebied van cultuurparticipatie, zullen bestaande provinciale taken verdwijnen en subsidiebudgetten afnemen. De provincie zal geen subsidies meer verstrekken voor het ontwikkelen van lokaal of regionaal aanbod voor cultuurparticipatie, maar stelt dat dit een gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Figuur 1. Ringenmodel VNG

De subsidies aan de ondersteuningsinstellingen¹ op het gebied van cultuurparticipatie bouwt de provincie grotendeels af.² De provincie Zuid-Holland zal vanaf 2013 niet meer investeren in cultuurparticipatie en gaat zich richten op erfgoed, waarbij zij de huidige middelen cultuurparticipatie wil ombuigen ten behoeve van de ambities voor cultureel erfgoed in relatie tot het ruimtelijk beleid. Doordat vanaf 2013 de provinciale middelen stoppen, zullen ook in Leiderdorp projecten niet voortgezet kunnen worden of zal op andere wijze financiering gezocht moeten worden.

1.2.2 Het ringenmodel

Om gemeenten houvast te geven bij het formuleren van cultuurbeleid, is door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een zogenaamd ringenmodel ontwikkeld.³ Dit model deelt de culturele voorzieningen en het bijbehorend cultuurbeleid op in drie ringen, gerelateerd aan het inwonersaantal (zie Figuur 1). Dit vormt de gemeentelijke culturele infrastructuur. Hoe groter een gemeente, des te meer voorzieningen en des te uitgebreider het beleid en bijbehorend budget. Voor gemeentes tot 30.000 inwoners, zoals Leiderdorp, geldt de binnenste ring van het model en past een kernachtig cultuurbeleid. In Tabel 1 staat opgesomd welke voorzieningen, per sector, gemiddeld genomen passend zijn. In Hoofdstuk 3 komt verder aan de orde hoe in Leiderdorp invulling wordt gegeven aan de orde hoe in Leiderdorp invulling wordt gegeven aan cultuur en hoe dat zich verhoudt tot het model van de VNG.

¹ Dit zijn Kunstgebouw, Popunie, Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland en St. Koorbegeleiding/St. Educatieve Orkestprojecten.

² Notitie Afbouw Cultuurparticipatie, n.a.v. Hoofdlijnenakkoord 2011-2015

³ Wijn, C. *Gemeentelijk cultuurbeleid – een handleiding*. VNG, 2003.

Tabel 1

Sector	Voorziening
Podiumkunsten	Uitvoeringen voor de jeugd
	Kamermuziek
	Oefenruimten
Film	Incidentele filmvertoningen
Media en letteren	Bibliotheek
	Lokale radio-omroep
Cultureel erfgoed	Monumenten
	Oudheidkamer
	Archieven
	Archeologie
Beeldende kunst en bouwkunst	Architectuur
	Vormgeving van de openbare ruimte
	Tentoonstellingsruimte
Amateurkunst en kunsteducatie	Amateurkunstverenigingen
	Lespunt kunsteducatie

Hoofdstuk 2 – Cultuur in Leiderdorp

In Leiderdorp is momenteel geen overkoepelend cultuurbeleid. Dat betekent niet dat er niets gebeurt. In dit hoofdstuk inventariseren we welke activiteiten de gemeente op dit gebied kent en hoe deze worden gefinancierd. Op de volgende twee vragen wordt hierbij antwoord gegeven:

1. Wat gebeurt er?
2. Wat is het financiële plaatje?

2.1 Wat gebeurt er

2.1.1 Beeldende-kunstbeleid in Leiderdorp

De leidraad voor het Leiderdorpse beleid is de nota *Van Klei Naar Kunst, beleidsplan beeldende kunst in de openbare ruimte 2007-2014*. Hierin zijn als hoofdonderwerp de kaders voor de beeldende kunst in de openbare ruimte van Leiderdorp voor de jaren 2007 tot en met 2014 uiteengezet, maar worden ook culturele projecten genoemd die tot realisatie van de doelstelling van het beleidsplan – binding van Leiderdorpers met hun leefomgeving – moeten leiden. In de afgelopen vijf jaar is kunst gerealiseerd die samenhangt met het beleid dat in *Van Klei Naar Kunst* geformuleerd is. Hoewel de looptijd van dit beleidsplan nog tot en met 2014 is, heeft de gemeente inmiddels al veel van wat in dit plan is opgenomen bereikt. In deze paragraaf komt dit naar voren in een beknopte terugblik.

Het hoofddoel van *Van Klei Naar Kunst* is het versterken van de binding van Leiderdorpers met hun leefomgeving. Allereerst door kunst in de openbare ruimte te realiseren, hierover te vertellen via cultuureducatie en ermee bezig te zijn via culturele activiteiten. Daarnaast worden (toekomstige) bouwontwikkelingen met kunst- en

culturele projecten ondersteund. Om het doel te bereiken en invulling te geven aan de twee onderdelen staan zes projecten geformuleerd:

1. Centrumplan
2. W4-project
3. Nieuwe wijken Driegatenbrug en Achter 't Hofje
4. De Oude Rijn
5. Ontsluiting archeologie en keramische industrie
6. Witte vlekken en overige projecten

Resultaat Van Klei Naar Kunst

Het is lastig te meten dat het hoofddoel van *Van Klei Naar Kunst*, het versterken van de binding van Leiderdorpers met hun omgeving, is behaald. Het is immers niet 'meetbaar', het is niet in statistische gegevens te vertalen. Het doel gaat over tevredenheid, vertrouwen, je ergens thuis voelen. Aan de hand van de verschillende projecten die op basis van de nota zijn gerealiseerd is wel af te leiden of het doel is bereikt. Voor het meetbaar maken van het bereiken van de moeilijker meetbare doelen van het cultuurbeleid doen we in Hoofdstuk 4 een voorstel. Een burgerpanel zou hierin een rol kunnen vervullen.

De verschillende projecten en kunstwerken die zijn gerealiseerd of nu in ontwikkeling zijn, zijn in lijn met het hoofddoel. Het is een verdienste van onder meer de Commissie Kunstzaken, die het merendeel van deze projecten heeft begeleid, dat steeds opnieuw de verbinding met het beleid is gemaakt. De projecten zijn gericht op veranderingen in de leefomgeving, waar inwoners van Leiderdorp bij zijn betrokken, zoals bij de projecten Weerzien I en II.

Weerzien I en II

Aanleiding voor deze kunstprojecten was de verandering door de werkzaamheden aan de A4. Doordat het viaduct dat over de Hoofdstraat en de Oude Rijn loopt, verdwijnt en vervangen wordt door een tunnelbak, zien de wijken Kerkwijk en Oranjewijk elkaar weer na ruim 50 jaar. Weerzien I heeft uiteindelijk geleid tot plaatsing van de Vis op Wielen van het kunstenaarsduo Koopman en Bolink. Dit kunstwerk staat op de rotonde nabij het viaduct. Vis op Wielen verwijst naar de naderende veranderingen. De wielen en de vis staan voor het water dat over de weg zal stromen. De armen en benen symboliseren de menselijke inspanning die daarbij wordt geleverd. De huisjes geven aan dat de twee wijken niet meer gescheiden zijn. Weerzien II, een project van kunstenaar Coen de Jong, draaide om de verhalen, geschiedenis en bijzondere plekjes van de Kerkwijk en de Oranjewijk. Twee grote borden met groepsportretten van de bewoners in de wijken zijn bij het viaduct geplaatst.

Kunstwerken die gerealiseerd zijn verwijzen ook naar de cultuur-historische achtergrond van Leiderdorp, de keramische industrie en de Romeinse geschiedenis, zoals *De Ommedijkse Kruik* (2011) van Marijke Gémessy bij het woon-zorgcomplex de Ommedijk. Als je in Leiderdorp over straat loopt zie je hier en daar verwijzingen naar de (cultuur)historische achtergrond van onze gemeente, gerealiseerd in lijn met *Van Klei Naar Kunst*.

Naast de individuele kunstwerken zijn er culturele en cultuureducatieve projecten tot stand gekomen. In regionaal verband is bij diverse projecten aangesloten. Zo hebben we een Leiderdorpse Canon gevormd, die de vroegere en hedendaagse geschiedenis van Leiderdorp vertelt. Hieraan gekoppeld is *Uitwaaieren*, de Waaier die gebruikt wordt in het Leiderdorpse basisonderwijs als onderdeel van het project *Erfgoedspoor*, om kinderen in groep 5 en 6 meer te leren over de grond waar zij op wonen.

Eén van de hoogtepunten van het beleid van de afgelopen jaren is de beeldentuin in de Heemtuin, tot stand gekomen binnen het project 'witte vlekken', om op kunstarme locaties beeldende

kunst te realiseren. Inmiddels is dit een jaarlijks terugkerend project, De Heemtuin Verbeeld genoemd, waarvoor diverse kunstenaars wordt gevraagd een werk te leveren dat tijdelijk in de Heemtuin tentoongesteld wordt. De Heemtuin Verbeeld heeft een wisselend thema en naast rondleidingen worden er ook activiteiten georganiseerd. De drijvende kracht hierachter zijn twee leden van de Commissie Kunstzaken. In 2011 is Stichting Kunst in de Heemtuin opgericht, om de beeldtentoonstelling de komende jaren te continueren.

Door bij de ontwikkeling van kunstwerken en de diverse projecten en activiteiten die zijn georganiseerd aan te sluiten bij de uitgangspunten van *Van Klei Naar Kunst*, staat deze kunst en cultuur in directe verbinding met de omgeving. Leiderdorpers worden door de kunst in hun omgeving gewezen op wat Leiderdorp zijn eigenheid geeft, waarmee we concluderen dat het doel van het beleidsplan is behaald.

2.1.2 De Commissie Kunstzaken

Leiderdorp heeft een adviescommissie voor beeldende kunst in de openbare ruimte, de Commissie Kunstzaken. Deze commissie bestaat uit drie professionele leden (vormgevers en beeldend kunstenaars) en twee lokale leden (ook kunsthistorici), wordt voorgezeten door de portefeuillehouder Kunstzaken en ambtelijke ondersteund door een beleidsmedewerker. De verslagen van de vergaderingen worden door de managementassistente gemaakt, die ook ondersteunende werkzaamheden verricht. De commissie voorziet het college gevraagd en ongevraagd van advies over te ontwikkelen kunstwerken, het verstrekken van kunstopdrachten en het onderhouden van bestaande kunst. Daarnaast begeleiden de leden van de commissie meestal ook de ontwikkeling van diverse kunstwerken en projecten. De commissie is in het leven geroepen om te kunnen voldoen aan de eis van de provincie dat er om voor provinciale subsidie in

aanmerking te komen, een onafhankelijke adviescommissie was aangesteld. Inmiddels is deze bepaling niet meer aan de orde.

De Commissie Kunstzaken heeft zich in haar bestaan ontwikkeld tot een belangrijk adviesorgaan met expertise op gebied van kunst in de openbare ruimte in Leiderdorp. Het is in grote mate haar verdienste dat de diverse kunst- en culturele projecten van hoge kwaliteit de afgelopen jaren tot stand zijn gekomen. Met haar professionele en kritische advisering heeft de Commissie Kunstzaken bijgedragen aan het ontwikkelen van bijzondere kunst in Leiderdorp. Ook de beeldentuin in de Heemtuin heeft zij ontwikkeld tot wat die nu is, met de overdracht naar Stichting Kunst in de Heemtuin als finale. Door kunst in het Leiderdorpse leven te verankeren en het college over besluiten te adviseren heeft de Commissie Kunstzaken dan ook een blijvende indruk achter gelaten.

In het kader van deze nota is de commissie gevraagd de afgelopen jaren te evalueren. Bovenaan staat dat er genoeg te doen is geweest voor de commissie, waardoor de samenstelling met vijf leden goed was. Naast hun rol als adviseurs zijn de leden vaak ook gevraagd het verdere project zelfstandig te begeleiden. De grens tussen advies en projectleiding kan worden verduidelijkt. De commissie zou efficiënter kunnen werken door de uitvoerende taken van de commissieleden scherper te omschrijven en de daarbij horende budgetten beter te bewaken. Het aantal beeldende kunstwerken dat in de toekomst tot stand zal komen is naar verwachting minder. Het valt daarom te overwegen om de adviescommissie in samenstelling te verkleinen. Maar, ook in de toekomst dient een vakkundige commissie Leiderdorp actief te blijven adviseren over de beeldende kunst in de openbare ruimte en hieraan gekoppelde projecten, zoals die de laatste jaren vorm gekregen heeft. In Hoofdstuk 4 komen we terug op de rol die een kunstcommissie voor de komende beleidsperiode zou kunnen spelen.

2.1.3 Cultuur in de regio

Op het gebied van cultuurparticipatie werken we samen met de regiogemeenten van Holland Rijnland. Hierdoor zijn verschillende regionale projecten ook lokaal, in Leiderdorp, terecht gekomen. In samenspraak met de andere regiogemeenten wordt sinds 2009 jaarlijks een provinciale bijdrage aangevraagd voor diverse projecten, met een zogenaamde matchingsregeling. De gemeente financiert 1/3, de provincie matcht dat met 2/3 subsidie. Een inventarisatie in augustus 2011 door Tympaan geeft weer dat alle regio's de samenwerking als een meerwaarde zien voor het resultaat van het programma cultuurparticipatie.⁴

In 2012, het laatste jaar waarin de provincie cultuurparticipatie ondersteunt, doet Leiderdorp mee aan vier projecten: Museum en School, BeMused, Zomeractiviteiten voor ouderen en Jongeren Festival. Via deze projecten wordt actieve deelname aan cultuur gestimuleerd en is verbinding gelegd met andere beleidsterreinen. Museum en School⁵ en BeMused zijn cultuureducatieve projecten waar Leiderdorpse scholen aan mee doen, waarbij klassen met een lesprogramma een museum in Leiden bezoeken. Pluspunt organiseert Zomeractiviteiten voor ouderen, waarbij ouderen in de stille zomerperiode deelnemen aan diverse culturele activiteiten. SCW organiseert activiteiten voor jongeren, gericht op subculturen (zoals rap of hiphop), wat samenkomt in een regionaal festival. De provincie heeft sinds 2009 elk jaar een cultureel thema waaraan provinciebreed ook activiteiten zijn gekoppeld. Leiderdorp heeft meegedaan aan het jaar van de Limes, met projecten rond de Romeinse historie. Ook het water en de molens hebben tot projecten geleid.

Na 2012 stopt de provincie met het ondersteunen van cultuurparticipatie, maar verschuift de aandacht naar erfgoed.

⁴ Essen, A.M. van, Ligvoet-Janssen, M.G.A., Wit, J.P. de. *Terugblik en Toekomstvisie Cultuurparticipatie RAS-regio's in Zuid-Holland*, Tympaan Instituut, augustus 2011.

⁵ In 2010 deed 2/3 van de basisscholen mee aan het project Museum en School.

Hierdoor komen de regionale projecten en de lokale uitvoering daarvan onder druk te staan. Naast het stoppen van de matchingsregeling heeft de provincie aangeven de provinciale ondersteuningsinstellingen te zullen korten. Deze instellingen (Kunstgebouw, Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland, Popunie, en St. Koorbegeleiding/St. Educatieve Orkestprojecten) bieden ondersteuning aan culturele organisaties en scholen en kennen een eigen aanbod waar ook in Leiderdorp gebruik van wordt gemaakt. Het wegvallen van de provinciale ondersteuning van deze instellingen heeft tot gevolg dat het aanbod van deze instellingen voor Leiderdorp niet meer of op andere wijze beschikbaar zal zijn.

Het is niet aan de gemeente om elke bezuiniging van de andere overheden op te vangen. Wel wordt in 2012 regionaal breed, maar ook tussen de verschillende regio's in Zuid-Holland bekeken wat de mogelijkheden zijn voor (regionale) culturele activiteiten vanaf 2013, wat de ondersteuningsbehoefte is van bovengenoemde organisaties en waar verbinding met erfgoed gemaakt kan worden. De gemeenten in Holland Rijnland formuleren hiervoor een gezamenlijke cultuurvisie.

2.1.4 Cultuur in Leiderdorp

In Leiderdorp kennen we diverse soorten culturele organisaties, grotendeels in de vorm van verenigingen of stichtingen. Het merendeel hiervan bestaat uit amateurs, organisaties die gevormd worden door mensen die als vrijetijdsbesteding een bepaalde vorm van cultuur beoefenen, organiseren of bekijken. Dit zijn onder meer de koren, toneelverenigingen, erfgoedorganisaties, organisaties op gebied van muziekbeoefening, de Kunstkring en de volksuniversiteit. Een deel van deze organisaties maakt wel gebruik van professionals ter ondersteuning of begeleiding van hun activiteiten, zoals de inhuur van theater- of muziekdocenten, een dirigent, een regisseur of cursusleiders. Verschillende organisaties verzorgen daarnaast de traditionele vieringen zoals Koninginnedag, Bevrijdingsdag en Open

Monumentendag. Een organisatie is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor haar huisvesting. Diverse scholen, kerken en het buurthuis stellen ruimte beschikbaar.

In Leiderdorp zijn ook professionele instellingen actief, die lessen of cursussen verzorgen, zoals muziekonderwijs, teken- en schilderlessen, beeldhouwkunst of danslessen. De bibliotheek *BplusC* vormt de grootste professionele instelling en verzorgt de basisbibliotheekfunctie in onze gemeente. Buiten Leiderdorp kunnen mensen ook bij *BplusC* terecht voor een divers cultureel cursusaanbod. In onze regio is Leiden als centrumgemeente voor Leiderdorpers een grote aanbieder van cultuur. Er zijn diverse musea gevestigd, grote podia voor podiumkunsten zoals de Schouwburg het LAKtheater en een poppodium in ontwikkeling, en er zijn bioscopen. Door het jaar heen vinden in Leiden grootschalige festivals plaats. Wij juichen het toe dat Leiderdorpers veelvuldig van dit Leidse aanbod gebruik maken, maar willen benadrukken dat ook in onze eigen gemeente op cultureel gebied van alles te doen, beleven en ontdekken is en moet blijven.

Sociaal Cultureel Centrum De Sterrentuin

In 2009 is SCC De Sterrentuin in gebruik genomen, waar behalve de theaterruimte, het museum en de bibliotheek ook diverse cursusruimtes zijn. Momenteel is Toverlei de hoofdgebruiker van de theaterruimte, op sommige momenten maken ook andere verenigingen gebruik van de ruimte, zoals de Kunstkring. Diverse organisaties zoals de LVU en stichting MOL maken gebruik van de cursusruimtes. Onze faciliterende rol in cultuur komt hierin al naar voren. Door het huisvesten van diverse culturele organisaties is De Sterrentuin in principe exploitatiedekkend. Wij vinden het van belang dat De Sterrentuin als cultureel centrum goed op de Leiderdorpse kaart komt te staan, waar jong en oud voor diverse culturele activiteiten als beoefenaar of bezoeker terecht kunnen. Wij

willen dan ook aandacht schenken aan het versterken en aantrekkelijker maken van deze accommodatie.

2.1.5 Verbinding met andere beleidsvelden

Cultuur vindt haar weg regelmatig in combinatie met andere beleidsvelden. Daar waar diverse verenigingen en activiteiten zich op specifieke uitingen richten, zoals zingen, dansen, toneelspelen, muziek maken, beeldhouwen of schilderen, wordt cultuur in brede zin vaak ook ingezet als onderdeel van ander beleid. De nota *Van Klei Naar Kunst* onderschrijft de bijdrage die kunst levert aan de Leiderdorpse samenleving, waarbij ook een rol ligt bij de ontwikkeling van infrastructurele en stedenbouwkundige projecten. Enkele beleidsterreinen waarin cultuur een plek heeft, stippen wij in deze paragraaf aan.

Onderwijs

Het landelijke beleid van de afgelopen jaren heeft zich in grote mate gericht op het versterken van de cultuureducatie, ook binnen het reguliere onderwijs. Hier liggen diverse overwegingen aan ten grondslag. Deelname aan cultuur, of dit het bezoeken van een museum is of het bespelen van een instrument, draagt bij aan de ontwikkeling van een individu. Ook zou het op jonge leeftijd in aanraking komen met diverse vormen van kunst en cultuur een investering in de toekomst zijn, waarbij mensen in hun volwassen leven ook actief aan cultuur deelnemen. Daarnaast hebben cultuureducatieve projecten vaak een maatschappelijke dimensie, waarin kinderen via school in aanraking komen met iets waar thuis mogelijk geen aandacht of (financiële) ruimte voor is. Scholen in het basisonderwijs hebben momenteel een cultuurbudget van € 10,90 per leerling wat zij vrij kunnen besteden. De rijksoverheid benadrukt in het cultuurbeleid voor de komende jaren cultuureducatie met kwaliteit, waarin een doorlopende leerlijn van belang is.

Er zijn diverse cultuureducatieve programma's en projecten waar de Leiderdorpse scholen aan meedoen. Kunstgebouw, een provinciale ondersteuningsinstelling voor kunst en cultuur, biedt het programma Kunstmenu. Via Kunstmenu krijgen leerlingen in de verschillende basisschoolgroepen lessen in en over verschillende culturele uitingen (zoals muziek en theater) en gaan hier zelf dan ook mee aan de slag. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland, eveneens een provinciale ondersteuningsinstelling, laat kinderen op het basisonderwijs via het programma Erfgoedspoor kennis maken met het culturele erfgoed van hun eigen omgeving. Eerder genoemde projecten Museum en School (basisonderwijs) en BeMused (voortgezet onderwijs), zijn ook educatieve programma's.

Voor de maatschappelijke stages die jongeren op het voortgezet onderwijs verplicht zijn te voldoen, kan aansluiting bij culturele organisaties gevonden worden. Dit gebeurt in Leiderdorp nog niet op volle sterkte. Door met een stage jongeren te betrekken bij cultuur kan dit leiden tot vernieuwing en verjonging. Jongeren maken op een actieve en toegankelijke manier kennis met cultuur, wat vrijwilligers doen in de sector en dat al dat moois niet kan bestaan zonder die vrijwilligers. Ze leren om een project te organiseren en samen te werken. De energie en creativiteit van jongeren kunnen de organisaties vaak goed gebruiken. Zij worden daarnaast gestimuleerd om de activiteiten meer op jongeren te richten.

Jeugd

Wij hebben in Leiderdorp een jeugdbeleid waarin ook aandacht geschonken wordt aan cultuur. De afgelopen jaren heeft de nota *Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie 2007-2011* hiervoor de basis gevormd. Eén van de hoofddoelen daarin is: in Leiderdorp nemen alle jeugdigen deel aan minstens één vorm van vrijetijds-besteding op het gebied van bewegen, lezen en culturele activiteiten. Er is aansluiting gezocht bij *Van Klei Naar Kunst*, onder andere in de projecten

Heemtuin Verbeeld en Handen in de Klei. SCW en de bibliotheek hebben activiteiten voor de jeugd. De ontwikkeling van een cultuureducatief programma voor VMBO stond als actiepunt in de jeugdnota, met het regionale project BeMused is hier invulling aan gegeven. In 2012 opent het jongeren centrum DWARS. Hier zijn faciliteiten aanwezig voor kunst, creativiteit, muziek, cultuur en theater voor kinderen en jeugd. SCW zoekt hierbij voor de organisatie en uitvoering van activiteiten samenwerking met diverse partners, waaronder ook culturele organisaties. In 2012 komt een nieuwe nota, waarin cultuur voor de jeugd weer een plek inneemt.

Handen in de klei

In 2008 is het project Handen in de klei uitgevoerd. Dit bestond uit twee delen. Bewoners van 't Heerlijk Recht en kinderen van de Kastanjelaanschool en Willem de Zwijgerschool hebben onder regie van kunstenaar Adriaan Rees meegewerkt. Zij hebben naast educatie over de geschiedenis van de Leiderdorpse klei en de daaruit voortkomende keramische industrie zelf stenen gebakken voor de toegangsmuur van de wijk. Daarnaast is een kunstwerk ontwikkeld. Doel van het kunstproject was het versterken van de 'binding' met de grond waarop de wijk is gebouwd. 't Heerlijk Recht staat op een deel van het Leiderdorpse grondgebied met een bijzondere keramische geschiedenis, waar ook de straatnamen naar verwijzen.

Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers spelen een grote rol bij organisaties, verenigingen en hun activiteiten, ook voor cultuur. De culturele verenigingen draaien vrijwel volledig op de vrijwillige inzet van enthousiaste mensen. Bestuursfuncties, de organisatie van activiteiten, het regelen van locaties voor optredens, aanvragen van subsidies bij de gemeente en fondsen, het inhuren van professionele krachten voor lessen zijn slechts enkele voorbeelden van taken die vrijwilligers vervullen. Uit enthousiasme en passie komt hierdoor veel tot stand. Vaak missen vrijwilligers en organisaties echter expertise op specifieke

onderdelen, zoals het beheren van de financiën. In het Leiderdorpse vrijwilligersbeleid, uiteengezet in de nota *Wie goed doet, goed ontmoet* komt tot uitdrukking op welke wijze wij de vrijwilligers in onze gemeente ondersteunen, ook in cultuur. Actiepunten daarin zijn onder andere een vrijwilligersvacaturebank en cursussen over diverse onderwerpen, zoals fondsenwerving.

Welzijn

Het beoefenen of bezoeken van culturele activiteiten heeft vaak een positieve werking op iemands dagelijkse welbevinden. Mooi gezegd draagt cultuur bij aan het verhogen van de kwaliteit van leven. Het welzijnswerk zoals diverse organisaties dit in Leiderdorp verzorgen koppelt de activiteiten ook aan cultuur. Pluspunt verzorgt daarin via het regionale programma Zomeractiviteiten voor ouderen een divers aanbod en SCW richt zich op cultuuractiviteiten voor jongeren. Maatschappelijke participatie komt ook tot uitdrukking via cultuur. De bibliotheek in Leiderdorp heeft daarin een faciliterende rol. Zij biedt diverse diensten gericht op specifieke doelgroepen, zoals ouderen en jongeren, in samenspraak met de welzijnsorganisaties.

Accommodatiebeleid

In de loop van 2012 wordt het (welzijns)accommodatiebeleid ontwikkeld, waarvan het kader inmiddels geformuleerd is. Het is van belang dat in het accommodatiebeleid ook aandacht geschonken wordt aan de mogelijkheden voor culturele organisaties. Scholen, kerken en buurthuis Zijkwartier stellen ruimte beschikbaar voor culturele activiteiten, incidenteel voor optredens, structureel als repetitie- of cursusruimte. Met name De Sterrentuin is als accommodatie specifiek belangrijk voor cultuur. In De Sterrentuin zijn nu het museum, de bibliotheek en het theater in een vaste ruimte te vinden. Daarnaast maken diverse organisaties, onder meer de LVU, St. MOL en de Kunstkring, gebruik van de ruimtes en biedt

het atrium tentoonstellingsruimte. Wij willen de Sterrentuin en deze culturele invulling behouden en optimaliseren.

2.2 Financiën

2.2.1 Subsidies

De belangrijkste vorm van ondersteuning die wij in Leiderdorp bieden aan cultuur is subsidiëring. Via het subsidieprogramma kunnen organisaties een subsidie aanvragen. In 2011 is het subsidiebeleid geëvalueerd wat heeft geresulteerd in aanpassing van de verordening, waar specifieke cultuurdoelen in opgenomen zijn (zie: Algemene Subsidieverordening 2012). De cultuurdoelen vormen de inhoudelijke basis voor het beoordelen van de subsidieaanvragen en zijn als volgt geformuleerd:

Bevorderen van (deelname aan) culturele activiteiten

1. Het bevorderen van culturele participatie en educatie;
2. Het bevorderen van inrichting, ontsluiting en beheer van het cultureel erfgoed;
3. Het bevorderen van deelname aan het vrije verkeer van informatie, door het realiseren van het gebruik van een gevarieerd aanbod van informatiedragers via uitlening en raadpleging;
4. Het bieden van mogelijkheden tot kennisname van podiumkunsten via culturele podia;
5. Het stimuleren van kleinschalige culturele activiteiten.

Er zijn diverse culturele organisaties die in 2012 subsidie ontvangen (nog volgens de Algemene Subsidieverordening 2008).

Subsidie	Ontvanger
Exploitatiesubsidie	Bibliotheek BplusC
Prestatiesubsidie	Stichting Leiderdorps Museum
	RTV Leiderdorp (Unity)
	Oranjevereniging Leiderdorp
	Comité Open Monumentendagen
	Drumfanfare Tamarco
	Toneelvereniging Leiderdorp (Theater Toverlei)
	Stichting JeugdTheaterHuisLeiderdorp
	Leiderdorpse Volksuniversiteit
Waarderingsubsidie	COV Excelsior
	Leiderdorps Kamerkoor
	Theatergroep Aardewerk en Hemelse Gerechten
	Gemengd koor Appassionato
	Popkoor Songs2Sing
	Stichting Kinderkoor Alles Kids

Huisvestingskosten

Voor een aantal van bovengenoemde organisaties verlenen wij subsidie ter compensatie van de huisvestingskosten. Specifiek is bij de verhuizing naar De Sterrentuin van de LVU, het Leiderdorps Museum, Toverlei en bibliotheek BplusC afgesproken dat de hogere huur van de nieuwe ruimte wordt gecompenseerd. Zodoende gaat in 2012 binnen het subsidieprogramma (excl. de exploitatiesubsidie van BplusC) 81% van de subsidie naar huisvesting en komt 19% ten goede aan de organisaties en hun culturele activiteiten zelf. De ondersteuning die wij bieden via het subsidieprogramma uit zich daarom met name in het bijdragen aan de ruimtelijke faciliteit, waar

de organisaties voor hun verdere activiteiten grotendeels zichzelf in stand houden.

2.2.2 Cultuurbudget

Naast het subsidiebudget zijn in de exploitatie meerjarige budgetten opgenomen voor cultuur. Dit betreffen kostenposten voor klein- en grootschalig onderhoud, projecten cultuureducatie, vacatiegelden voor de Commissie Kunstzaken, en projectbudget *Van Klei Naar Kunst*. Bij infrastructurele projecten en nieuwbouw wordt op basis van de beleidslijn in *Van Klei Naar Kunst* budget voor kunstwerken of cultuurprojecten gereserveerd. Naast de exploitatie voor cultuur is er een reserve kunst en cultuur. De stand van de reserve bedraagt per 1-1-2011 € 72.346,-. De verwachte stand per 1-1-2012⁶ is € 56.512. De reserve wordt aangevuld met een jaarlijkse toevoeging van € 15.925,-.

Het stellen van nieuwe ambities en daaraan gekoppelde actiepunten vragen om het herschikken van de middelen. Bestaande budgetten willen wij ook de komende jaren blijven benutten. Nieuwe projecten die voortvloeien uit deze nota zullen uit de gemeentelijke reserve kunst en cultuur bekostigd worden of er zal gezocht worden naar andere vormen van financiering. Dit komt in Hoofdstuk 4 nader aan de orde.

⁶ De stand per 1-1-2012 is nu, januari 2012, nog niet definitief vastgesteld in verband met de afronding van 2011.

Hoofdstuk 3 – Cultuur en de toekomst

Na de inventarisatie van wat in onze gemeente nu aan cultuur gebeurt, dient deze nota te komen tot een beleid voor de komende jaren. Onze ambities kunnen wij alleen verwezenlijken als het duidelijk is wat we te besteden hebben, welke budgetten beïnvloedbaar zijn en waar de diverse culturele organisaties behoefte aan hebben. Vandaar dat wij met hen in gesprek zijn gegaan. In dit hoofdstuk schetsen we de wensen van de cultuurdragers in Leiderdorp. En door middel van een SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), waaronder een vergelijking van de Leiderdorpse situatie met het ringenmodel van de VNG, maken we inzichtelijk waar we het beleid voor de komende jaren op gaan richten. Onze doelen voor de komende jaren vloeien hier uit voort. We geven in dit hoofdstuk dan ook antwoord op de volgende twee vragen:

1. Hoe kijken Leiderdorpse ‘cultuurdragers’ tegen cultuur en het beleid aan?
2. Wat zijn de sterktes en zwaktes van de cultuur in Leiderdorp?

3.1 Het Leiderdorpse culturele veld

3.1.1 Leiderdorpse cultuurdragers

Een cultuurnota kan niet bestaan zonder de input van de betrokkenen, oftewel de Leiderdorpse ‘cultuurdragers’. Om een beeld te krijgen wat de cultuurdragers vinden van het huidige culturele klimaat en waar zij behoefte aan hebben, zijn in voorbereiding van de nota enkele gesprekken met ‘stakeholders’ gevoerd⁷. Daarnaast heeft

er in december een bijeenkomst plaatsgevonden waar 21 culturele organisaties hun stem hebben laten horen. Aan de cultuurdragers is gevraagd wat zij vinden van de cultuur in onze gemeente, waar verbetering nodig is en wat volgens hen de rol van de gemeente in cultuur moet zijn. In deze paragraaf worden de bevindingen hiervan samengevat.

Bovenaan staat dat de diverse organisaties aangeven *self supporting* te (willen) zijn. De verenigingen kunnen grotendeels in hun eigen bestaan voorzien en zijn daarover tevreden. De financiering (al dan niet aangevuld met een gemeentelijke subsidie); de organisatie van activiteiten; de publiciteit; en al het andere dat nodig is voor het draaiende houden van de organisaties wordt door actieve vrijwilligers en een enkele keer door betaalde krachten verzorgd. Wat de cultuurdragers betreft, is dat de kracht van het Leiderdorpse culturele leven, de verschillende clubs regelen het zelf!

Dat betekent niet dat zij geen hulp kunnen gebruiken. Op diverse vlakken wordt aansluiting gemist, is er versnippering in het aanbod doordat de clubs ‘op hun eigen eiland’ blijven zitten en missen sommige organisaties de juiste mensen voor de zwaardere (bestuurs)functies. Samenhang en afstemming van activiteiten komt niet goed van de grond. Er is geen vanzelfsprekendheid dat de verschillende clubs elkaar opzoeken. Alleen wanneer het in de eigen programmering zo uitkomt, komt samenwerking tot stand. Samenhang en afstemming moet overigens niet leiden tot het opleggen van samenwerking door de gemeente. Samenwerking komt

⁷ Ter voorbereiding van deze nota is gesproken met Claudia Thunnissen (kunsthistorica) Brigitte Linskens (kunsthistorica, lid Commissie Kunstzaken), Jos Gerrese (voorzitter Leiderdorps Museum), Ellen Gerrese (voorzitter Toverlei), Willem van Moort, Marij Schols en Els Raaphorst (BplusC).

tot stand waar dat kan, maar het kan niet een voorwaarde zijn, het moet uit zichzelf ontstaan. Samenwerking mag geen doel op zich zijn, maar een middel om een doel te bereiken. Goed in contact zijn met elkaar, afstemmen van activiteiten en elkaar leren kennen, vormen hiervoor wel een basis. Het oprichten van een cultuurnetwerk is volgens de cultuurdragers een goede stap, waar de gemeente de eerste aanzet toe kan nemen. Misschien is de aanstelling van één persoon met een soort cultuurmakelaarsfunctie een idee.

In Leiderdorp is veel culturele activiteit. Niet alleen is er een diversiteit aan organisaties, er zijn ook veel verschillende activiteiten en projecten die toegankelijk zijn voor alle Leiderdorpers. Toch is dat lang niet overal bekend, de Leiderdorpse cultuur heeft geen gezicht. Een centraal informatiepunt wordt echt gemist. De Sterrentuin geniet volgens de cultuurdragers nog niet de bekendheid die het nodig heeft. De gemeentelijke website mag ook meer uitstralen voor cultuur. Een digitaal platform, met een Leiderdorpse cultuuragenda en de mogelijkheid voor alle cultuurdragers om hun activiteiten kenbaar te maken zou een aanwinst zijn.

Investeren in de jeugd vinden de cultuurdragers belangrijk. Jong geleerd is oud gedaan, maar belangrijker nog is dat cultuur echt een bijdrage aan de ontwikkeling kan leveren. Er zijn diverse verenigingen specifiek voor de jeugd, maar Leiderdorp mist een centrum voor de kunsten met een cultuureducatief aanbod in een doorlopende leerlijn, zowel binnen het onderwijs als in de vrije tijd. Cultuureducatie vindt momenteel plaats via (eenmalige) projecten en activiteiten op scholen. Het huidige cursusaanbod richt zich te

weinig op kinderen. De cultuurdragers vinden dat de gemeente hier een stimulerende rol in dient te hebben.

In Leiderdorp is weinig tot geen tentoonstellingsruimte. Sinds kort is het mogelijk om in De Sterrentuin eigen werken te tonen, maar voor resultaten van beeldende kunstcursussen of tijdelijke tentoonstellingen is een goede tentoonstellingsruimte van belang. De cultuurdragers vinden het onderdeel van de rol van de gemeente om deze ruimte te bieden, dan wel als intermediair hierin op te treden.

De gemeente dient in het cultuurbeleid vooral faciliterend te zijn, vinden ook de cultuurdragers. Daarbij gaat het erom dat de gemeente niet bepaalt wat er aan cultuur gebeurt, maar dat de gemeente hierop inspeelt. Juist het zorgen voor meer samenhang en afstemming van de activiteiten is iets wat de gemeente kan faciliteren. Er moet meer zichtbaarheid komen. Zichtbaarheid van het aanbod en de diverse clubs, maar ook De Sterrentuin als sociaal cultureel centrum verdient meer bekendheid. De cultuurdragers onderschrijven het belang van duidelijke keuzes voor cultuur in Leiderdorp. De cultuurdragers vinden het belangrijk dat de gemeente kenbaar maakt waar zij op in wil zetten.

3.1.2 Leiderdorp en het ringenmodel

In Hoofdstuk 1 gaven wij aan dat voor Leiderdorp een kernachtig gemeentelijk cultuurbeleid passend is, op basis van het ringenmodel van de VNG. In onderstaand schema is te zien hoe de verdeling op de diverse onderdelen in Leiderdorp tot uitdrukking komt.

Sector	Voorziening
Podiumkunsten	Voor het beoefenen van muziek, dans en theater kunnen Leiderdorpers bij verschillende verenigingen terecht. Regelmatig geven die verenigingen optredens in Leiderdorp, waar het publiek kan genieten van hun kwaliteiten. Er zijn diverse koren, voor pop, soul en klassieke muziek, en dan ook voor jong en oud.
	Voor theater en toneel is er verschillend aanbod. Theater Toverlei is gevestigd in De Sterrentuin. Voor toneelvereniging Leiderdorp is dit de vaste locatie. Er zijn verder diverse toneelverenigingen waar Leiderdorpers in hun vrije tijd spelen. Het JeugdTheaterHuis Leiderdorp geeft toneelcursussen voor de jeugd.
	Voor dans zijn er twee particuliere dansscholen, Balletstudio Giselle en Kreatief Danscentrum Leiderdorp. Beide organisaties hebben een eigen cursusaanbod en verzorgen optredens.
	De diverse verenigingen geven eigen optredens. Dit is op diverse locaties in Leiderdorp, zoals het SCC, in scholen of buurthuis Zijlkwartier. Ook de Dorpskerk wordt regelmatig voor optredens gebruikt. In DWARS komt een podium en oefenruimte beschikbaar.
	Koren oefenen in kerken en 't Trefpunt.
	De scholen Visser 't Hooft en de Willem de Zwijgerschool worden gebruikt voor schoolvoorstellingen. Het JeugdTheaterHuis heeft de Willem de Zwijgerschool als podium voor voorstellingen.
	Het gemeentehuis heeft een groot atrium, waar mogelijk incidentele uitvoeringen plaats kunnen vinden.
Film	Geen voorziening aanwezig.
Media en letteren	De bibliotheek in De Sterrentuin verzorgt een basisaanbod van fictie en non-fictie en heeft daarnaast activiteiten gericht op onder andere leesbevordering en nieuwe media.
	De Kunstkring verzorgt een Artistiek Café, waar onder meer lezingen worden gegeven.
	Leiderdorp heeft via Unity FM een regionale omroep. Unity verricht zijn werkzaamheden ook bij andere gemeenten in de regio, zoals Voorschoten, Oegstgeest en Zoeterwoude.
	Voor de jeugd is er het Mediapodium.
Cultureel erfgoed	In onze gemeente is een aantal stichtingen gericht op het (behoud van) cultuurhistorisch erfgoed van Leiderdorp actief. Zij organiseren diverse activiteiten en brengen publicaties uit. Ook zorgen zij voor verbinding van het verleden naar het heden, zoals bijvoorbeeld Comité Open Monumentendagen met de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag.
	Het Leiderdorps Museum richt meerdere tentoonstellingen per jaar in over Leiderdorp toen en nu.
	De Oranjevereniging schenkt aandacht aan de vieringen van nationale feesten en herdenkingen.
	Voor erfgoed, monumenten en archeologie hebben wij ons beleid uitgezet in diverse documenten: <ul style="list-style-type: none"> - Erfgoedverordening - Behoud agrarisch Erfgoed

	In het kader van de Modernisering Monumentenwet wordt vanaf 2012 cultuurhistorie verplicht meegenomen in de bestemmingsplannen. Er is geen gemeentelijke Monumentenlijst. De mogelijkheden tot het ontwikkelen van een monumentenbeleid worden onderzocht.
Beeldende kunst en bouwkunst	Het beleidsplan <i>Van Klei Naar Kunst</i> geeft vorm aan de beeldende kunst in de openbare ruimte van Leiderdorp.
	Er is geen vaste tentoonstellingsruimte, De Sterrentuin heeft beperkte tentoonstellingsmogelijkheden, waar gebruik van gemaakt kan worden. Het gemeentehuis kan dit mogelijk ook faciliteren.
	Voor beeldende kunst zijn voor diverse kunstvormen cursussen te volgen bij enkele particulieren en via het cursusaanbod van de Leiderdorpse Volksuniversiteit.
	Fotoclub Daguerre schenkt in Leiderdorp aandacht aan fotografie.
	In de Heemtuin wordt sinds enige jaren een wisselende beeldtentoonstelling georganiseerd waar omheen activiteiten plaatsvinden.
Amateurkunst en kunsteducatie	Voor diverse vormen van muziekonderwijs en cultuurcursussen kunnen Leiderdorpers bij verschillende organisaties terecht.
	Op de Leiderdorpse scholen is cultuureducatie onderdeel van het lesprogramma.
	Leiderdorp kent geen lespunt kunsteducatie.
Festivals	Verschillende jaarlijks terugkerende activiteiten zoals 4 & 5 mei of Koninginnedag worden van optredens van onze verenigingen voorzien. Ook het kasteeltuinconcert is inmiddels een jaarlijks terugkerend evenement.
	De verschillende organisaties organiseren incidentele activiteiten en festivals, voor een sector specifiek of cultuurbreed.
	Er is geen cultureel festival in de vorm van een uitmarkt als opening van het culturele seizoen.

3.2 SWOT

Uit Hoofdstuk 2 en bovenstaande paragrafen leiden we af waar Leiderdorp op dit moment goed in is en waarin minder goed, oftewel de sterktes, zwaktes en de kansen en bedreigingen. Hieronder vatten we onze bevindingen samen, eindigend in een schematische weergave. Een SWOT-analyse maakt inzichtelijk wat de punten zijn waar in het beleid op ingezet kan worden. Hierbij is het zo dat de sterktes sterk moeten blijven, de zwaktes zoveel mogelijk verbeterd zouden moeten worden, de kansen kunnen worden aangegrepen om te benutten en de bedreigingen vooral in de gaten moeten worden gehouden en indien nodig moeten we ons er tegen beschermen. In

een ideale situatie leidt het aangrijpen van kansen tot het ombuigen van zwaktes naar sterktes en zijn de sterktes bestand tegen de bedreigingen. In Hoofdstuk 4 zetten we uiteen wat onze ambities en daaraan gekoppelde actiepunten voor de komende jaren zijn, op basis van deze SWOT.

Als we het ringenmodel van de VNG vergelijken met de situatie in Leiderdorp, vinden we dat het niveau van voorzieningen in onze gemeente passend is. Wij hebben een rijke hoeveelheid aan amateurverenigingen en enkele professionele organisaties op cultureel diverse gebieden. De beeldende kunst in onze gemeente is zeer sterk in kwantiteit en kwaliteit. Er is verbinding gezocht met de omgeving en cultuurhistorie en op heel diverse locaties is kunst ontwikkeld. Wel is het onderhoud van de kunst in de openbare ruimte niet op niveau.

Wat op basis van het ringenmodel in onze gemeente echt ontbreekt zijn incidentele filmvertoningen en een lokaal lespunt amateurkunst. Op gebied van tentoonstellingsruimte is, ook naar de wens van de cultuurdragers, verbetering nodig. De cultuurdragers geven aan dat de cultuur in Leiderdorp niet zichtbaar is. Dit is een duidelijke zwakte, zeker als bovenstaand schema aangeeft dat Leiderdorp genoeg te bieden heeft. Specifiek wordt zelfs de onbekendheid van De Sterrentuin als verzamelplaats voor diverse uitingen genoemd. Leiderdorpers weten mogelijk niet eens dat ze ook in de eigen gemeente cultureel goed uit de voeten kunnen. Het is de uitdrukkelijke wens van de culturele clubs om meer zichtbaar te zijn, waar ook een rol voor de gemeente is weggelegd. Tot dusver heeft de gemeente daar op centrale wijze geen rol in gespeeld.

Doordat er veel en diverse clubs in onze gemeente zijn, is ook het aanbod verspreid. Dit is allereerst een goede zaak, cultuur leeft echt in Leiderdorp. Juist omdat onze gemeente van alles te bieden heeft, is het belangrijk dat duidelijk is wie er is, wat er is en wanneer dat er is. Niet alleen de eerder genoemde zichtbaarheid is daarin van belang, maar ook zouden de cultuurdragers beter van elkaar kunnen weten wat eenieder bezighoudt.

Hoewel wij ons eigen beleid voeren en hierin de zorg dragen voor het lokale culturele aanbod, is het aanbod in de omliggende gemeenten en met name het grootschalige aanbod van Leiden voor Leiderdorpers ook interessant. Zij kijken immers verder dan de gemeentegrenzen en het valt aan te moedigen dat zij van dit aanbod gebruik maken. De gemeentelijke inzet in de regio behoudt zich tot diverse cultuureducatieve programma's voor en door Leiderdorpers. De bezuiniging van de provincie op cultuur zet dit huidige aanbod

onder druk. De regiogemeenten en de centrumgemeente Leiden blijven voor ons een belangrijke partner in cultuureducatie.

De gemeente bezit met De Sterrentuin een mooie accommodatie waar cultuur tot bloei kan komen. De Sterrentuin heeft in principe een dekkende exploitatie en veel culturele organisaties maken gebruik van de accommodatie, structureel of incidenteel. Het is van belang om deze sterkte te behouden en, zeker wat betreft de zichtbaarheid, te versterken. Er ligt een duidelijke kans in het voor cultuur beter inzetten van faciliteiten die wij bezitten.

Sterktes	Kansen
Divers aanbod (amateurkunst) verenigingen	Aansluiten bij landelijke of regionale projecten en activiteiten
Beeldende kunst in de openbare ruimte	Gemeentelijke accommodaties voor cultuur inzetten
Nieuw vrijwilligersbeleid	Samenhang en afstemming in aanbod
Subsidiebeleid	
Sterrentuin als beschikbare culturele accommodatie	Digitale ontsluiting cultuur
Zwaktes	Bedreigingen
Matig onderhoud beeldende kunst	Wegvallen regionale samenwerking cultuurparticipatie
Centraal punt cultuureducatie	Bezuinigingen hogere overheden
Cultuur heeft geen gezicht	
Te versnipperd aanbod	

Hoofdstuk 4 – Cultuurbeleid 2012 - 2015

4.1 Ambities voor cultuur

In de vorige hoofdstukken is uiteengezet hoe in Leiderdorp momenteel invulling gegeven wordt aan cultuur. Aan het SWOT-schema in Hoofdstuk 3 is af te lezen waar de komende jaren verbetering kan komen, de zwaktes, en waar op ingespeeld kan worden, de kansen. In dit hoofdstuk benoemen wij de ambities die we op basis hiervan stellen.

Wij vinden het belangrijk om op een goede manier invulling te geven aan onze verantwoordelijkheid dat de Leiderdorpers de mogelijkheid hebben om aan cultuur te kunnen deelnemen, door een culturele activiteit te beoefenen of te bezoeken. De gemeente heeft daarin een faciliterende rol. Hoewel wij een rijk cultureel aanbod belangrijk vinden, kunnen we niet garanderen dat de middelen structureel beschikbaar blijven. De bezuinigingen op rijksniveau, de keuze van de provincie om voor zichzelf geen taak in cultuur te zien en de huidige economische crisis vragen erom ook in Leiderdorp de financiële middelen zo optimaal mogelijk te benutten. De gemeentelijke accommodaties zien wij als middel om doelstellingen te bereiken. Wij hebben een aantal ambities voor de komende jaren.

1. *Zichtbaarheid cultuur in Leiderdorp vergroten*

Leiderdorp heeft een passend aanbod aan cultuur, maar dat is niet altijd even herkenbaar. Hoewel elke organisatie de eigen publiciteit verzorgt, is centrale aandacht voor cultuur een gemis. Wij vinden het

een onderdeel van onze faciliterende rol om de zichtbaarheid van cultuur in Leiderdorp te vergroten. We willen de cultuur in Leiderdorp en de gemeente als cultuurdrager een duidelijker gezicht geven. Daarnaast willen we ook weten waar de organisaties behoefte aan hebben én wat onze inwoners vinden en verwachten van cultuur in hun gemeente. Hier gaan wij de komende jaren op inzetten.

2. *Verbeteren van de samenhang in het aanbod*

Naast het versterken van de zichtbaarheid willen wij de culturele organisaties stimuleren om elkaar op te zoeken en waar mogelijk gezamenlijke activiteiten ontplooiën. Iedereen is uniek, maar organisaties kunnen wel van elkaar leren en elkaar versterken. Problemen bij de een zijn mogelijk al bij de ander opgelost. Het verbeteren van de zichtbaarheid van cultuur in Leiderdorp slaagt het beste als de spelers in het culturele veld in Leiderdorp elkaar ook kennen. Met de oprichting van een cultuurnetwerk streven wij naar het vormen van een inspirerende omgeving, waar ontmoeting en uitwisseling centraal staan en nieuwe initiatieven kunnen ontstaan. Wij willen het culturele veld stimuleren om duidelijk te laten zien waarvoor je bij welke vereniging terecht kunt. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat losse initiatieven beter van de grond komen, doordat mensen elkaar kennen. Er leven mogelijk goed uitvoerbare ideeën die door gebrek aan capaciteit bij een club niet goed van de grond komen. Het leggen van verbindingen en uitwisselen van ervaringen staat daarbij voorop. Een krachtig cultuurnetwerk draagt bij aan onze eerste ambitie, het vergroten van de zichtbaarheid.

3. Kunst in openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit

De doelen van *Van Klei Naar Kunst* onderschrijven wij nog steeds. Wij vinden het belangrijk dat de kunst die de afgelopen jaren van de grond is gekomen en tekenend voor het Leiderdorpse straatbeeld is, goed onderhouden wordt. Ook het organiseren van Heemtuin Verbeeld waar de gemeente het initiatief voor heeft genomen zullen wij de komende jaren stimuleren. Daarnaast zal onze inzet zich richten op het ontwikkelen van kunst bij grootschalige infrastructurele projecten en nieuwbouw.

De Commissie Kunstzaken heeft een adviserende rol voor de beeldende kunst in de openbare ruimte. De kennis en capaciteit van de huidige commissie heeft gezorgd voor kunst van hoge kwaliteit. Het aantal infrastructurele projecten voor de komende jaren is echter minimaal, waaraan wij de commissie aanpassen. In 2012 lopen diverse projecten door, waar de commissie in adviserende en uitvoerende rol bij betrokken is. We gaan onderzoeken of voor de uitvoering van nieuwe kunstopdrachten een externe projectleider ingehuurd kan worden, zodat advies en uitvoering gescheiden zijn. Het uitgangspunt hierbij is dat de projectleider vanuit het projectbudget wordt bekostigd. Het aanstellen van een projectleider dient de kunstopdracht in goede banen te leiden, waarbij de inhoudelijke voorwaarden in afstemming met de kunstcommissie worden afgesproken. De projectleider dient toe te zien op het verloop van het proces, de planning en budgetbewaking. Het aanstellen van een projectleider ontlast de druk op de ambtelijke ondersteuning en verbetert de kwaliteit van de uitvoering.

4. Basisaanbod cultuureducatie verzorgen

Scholen hebben een eigen cultuurbudget, het aanbod komt meestal van buitenaf. Er zijn hiervoor diverse aanbieders. De bezuinigingen van het rijk en de provincie kunnen wij als gemeente niet opvangen. Wij zullen voor zover mogelijk stimuleren dat het cultuureducatieve aanbod in onze gemeente en regio voor scholen beschikbaar blijft. Wij willen daarvoor in overleg treden met het onderwijs om hun behoefte aan cultuureducatie en het aanbod dat zij nodig hebben beter in kaart te brengen en af te stemmen. Een verkenning van het leggen van slimme verbindingen met de lokale cultuuraanbieders nemen wij hierin mee.

5. Subsidiëring cultuur waar nodig

Leiderdorpse organisaties kunnen via het subsidieprogramma financiële ondersteuning aanvragen. Om als culturele organisatie aanspraak te maken op subsidie, dienen de volgende doelen in acht te worden genomen:

Bevorderen van (deelname aan) culturele activiteiten

1. Het bevorderen van culturele participatie en educatie;
2. Het bevorderen van inrichting, ontsluiting en beheer van het cultureel erfgoed;
3. Het bevorderen van deelname aan het vrije verkeer van informatie, door het realiseren van het gebruik van een gevarieerd aanbod van informatiedragers via uitlening en raadpleging;
4. Het bieden van mogelijkheden tot kennisname van podiumkunsten via culturele podia;
5. Het stimuleren van kleinschalige culturele activiteiten.

Voor incidentele activiteiten is het mogelijk eenmalige subsidies aan te vragen. Hiervoor is in de verordening een nieuwe subsidievorm, de stimuleringssubsidie, opgenomen.

4.2 Financiële verantwoording

Onderstaand schema geeft weer welke actiepunten wij verbinden aan deze ambities met een bijbehorende begroting. Deze begroting geldt als aanvulling op de huidige exploitatie, waarbij bestaande posten die van belang zijn voor onze ambities worden genoemd. Voor nieuwe actiepunten voortvloeiende uit deze nota doen wij een beroep op de huidige reserve kunst en cultuur. De bestaande toevoeging in de reserve dient te blijven bestaan, om in het meerjarenbeeld de opgegeven uitgaven te kunnen dekken.

Een deel van deze actiepunten betreft bestaande kostenposten, waarvoor dekking in de huidige exploitatie op meerjarenperspectief bestaat. Dit zijn actiepunten 7, 10 en 11. Voor de actiepunten 1, 2, 3, 5 en 8 wordt de reserve kunst en cultuur aangesproken, waarbij voor punt 8 een aanvulling gevraagd wordt op de reeds bestaande jaarlijkse onttrekking vanuit de begroting *Van Klei Naar Kunst*. Actiepunten 4, 9 en 12 worden niet begroot onder de vleugels van deze nota. Voor de ontwikkeling en uitvoering van actiepunt 6 gaan wij in samenspraak met het Leiderdorpse culturele veld op zoek naar alternatieve financieringsbronnen, zoals sponsoring, fondsen en subsidies. Indien voor het aanspraak maken op deze bronnen co-financiering nodig is, zullen wij hier een apart voorstel voor doen.

Ambitie 1: Zichtbaarheid cultuur in Leiderdorp vergroten					
Actiepunt	Uitleg	Begroting			
		2012	2013	2014	2015
1. Versterken communicatie cultuur	Via een online website of pagina kan de cultuur in Leiderdorp zichtbaar worden. De verenigingen kunnen zichzelf presenteren en een cultuuragenda geeft weer wat er in de gemeente te doen is. Ontwikkeling in 2012, beheren en verbeteren van 2013-2015.	5.000	5.000	2.500	2.500
2. Onderzoek culturele infrastructuur	Een jaarlijks behoefte onderzoek door middel van een enquête zal inzicht moeten geven in wat nodig is en of er in de loop van deze nota verbetering is.	0	2.500	1.000	1.000
3. Onderzoek cultuurbehoefte inwoners	Door via het burgerpanel te onderzoeken wat Leiderdorpers vinden van cultuur wordt het resultaat van onze inzet inzichtelijk.	2.500	0	2.500	0
4. Tentoonstellingsruimte	Voor het zichtbaar maken en houden van cultuur is goede tentoonstellingsruimte van belang. In het	Exploitatielasten gemeentelijke	idem	idem	idem

	accommodatiebeleid dient dit verder tot uitdrukking te komen. Daarbij gaan we actief op zoek naar locaties voor tentoonstellingen.	accommodaties			
<i>Subtotaal 1</i>	Ten laste van de kunstreserve (1; 2; 3)	7.500	7.500	6.000	3.500
Ambitie 2: Verbeteren van de samenhang in het aanbod					
Actiepunt	Uitleg	Begroting			
		2012	2013	2014	2015
5. Oprichting Cultuurnetwerk	Via het cultuurnetwerk komen culturele organisaties en verenigingen met elkaar in contact. Het netwerk dient ertoe ervaringen uit te wisselen, slimme verbindingen te leggen en elkaar te versterken. Deskundigen kunnen voor bijeenkomsten worden uitgenodigd. In 2012 wordt het netwerk opgericht, in 2013 verder ontwikkeld. Vanaf 2014 dient het netwerk zichzelf in stand te houden, wel blijft er een klein budget voor de bijeenkomsten beschikbaar.	2.500	2.500	1.000	1.000
6. Uitmarkt	Om te laten zien wat Leiderdorp in huis heeft en om de verenigingen te stimuleren elkaar op te zoeken willen we in samenwerking met de organisaties een Uitmarkt organiseren. In 2012 wordt hiermee een begin gemaakt, zodat in 2013 de eerste Uitmarkt plaats kan vinden. Medewerking van veel verenigingen is hiervoor van belang. Wij hebben hier een faciliterende rol in.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Subtotaal 2</i>	Ten laste van de kunstreserve (5)	2.500	2.500	1.000	1.000
Ambitie 3: Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit					
Actiepunt	Uitleg	Begroting			
		2012	2013	2014	2015
7. Onderhoud kunst in de openbare ruimte	Nieuwe en oude kunst in de openbare ruimte hoort er verzorgd bij te staan. Er wordt een onderhoudscontract afgesloten om dit in stand te houden.	9.028	9.028	9.028	9.028
8. Beeldentuin in de Heemtuin continueren	Het succes van de beeldentuin van de afgelopen jaren doorzetten. De beeldentuin geeft een kunstzinnige invulling van Leiderdorp, is een verbinding met de	15.000 (reeds bestemd: € 9.259)	15.000 (idem)	15.000 (idem)	15.000 (idem)

	natuur en de cultuurhistorische omgeving. De Stichting Kunst in de Heemtuin krijgt de opdracht de beeldentuin te continueren.				
9. Kunst of culturele projecten bij infrastructurele veranderingen	Bij nieuwbouw of veranderingen in de infrastructurele omgeving cultuur betrekken. Dit kan door middel van een cultureel project of door het realiseren van beeldende kunst op of bij de locatie. Bij de ontwikkeling van beeldende kunst wordt een (externe) projectleider aangesteld. Voorwaarde is dat het project zichzelf bekostigd.	projectbudget	idem	idem	idem
10. Advisering commissie kunstzaken	Bij het realiseren van kunst in de openbare ruimte wordt de Commissie Kunstzaken gevraagd te adviseren. Uitvoerende taken zijn geen verantwoordelijkheid van de commissie. De samenstelling van de commissie zal worden aangepast aan het lagere aantal projecten. Een projectleider wordt incidenteel aangesteld voor projectbegeleiding.	6.257	6.257	6.257	6.257
<i>Subtotaal 3</i>	Ten laste van de reserve (8)	15.000	15.000	15.000	15.000
Ambitie 4: Basisaanbod cultuureducatie verzorgen					
Actiepunt	Uitleg	Begroting			
		2012	2013	2014	2015
11. Behoud cultuureducatie	Het cultuureducatieve aanbod komt onder druk te staan door de bezuinigingen van de provincie. Wij willen ons sterk maken het aanbod beschikbaar te houden dan wel creatieve oplossingen te zoeken. De huidige regionale samenwerking vormt hiervoor de basis. Daarnaast worden de mogelijkheden verkend op lokaal niveau verkend.	7.754	7.754	7.754	7.754
<i>Subtotaal 4</i>	Ten laste van de reserve (-)	-	-	-	-
Ambitie 5: Subsidiëring cultuur waar nodig					
Actiepunt	Uitleg	Begroting			
		2012	2013	2014	2015

12. Cultuurdoelen als basis voor subsidiëring	Volgens de Algemene Subsidie Verordening 2012 vormen de cultuurdoelen de basis voor het beoordelen van de subsidieaanvragen van culturele organisaties.	subsidieprogramma	idem	idem	idem
Totaal onttrekking reserve kunst en cultuur op basis van deze nota					
		2012	2013	2014	2015
<i>Subtotaal 1</i>		7.500	7.500	6.000	3.500
<i>Subtotaal 2</i>		2.500	2.500	1.000	1.000
<i>Subtotaal 3</i>		15.000	15.000	15.000	15.000
<i>Subtotaal 4</i>		-	-	-	-
Totaal		25.000	25.000	22.000	19.500